

Ὁ Φρικτός Γολγοθᾶς

Ὁ Φρικτός Γολγοθᾶς

Ἡ συγκλονιστικότερα ἐμπειρία διὰ κάθε προσκυνητὴν, ὁ ὁποῖος προσέρχεται εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως εἶναι ἡ ἄνοδός του εἰς τὸν λεγόμενον “Κρανίου Τόπον”, ὃ λέγεται Ἑβραϊστὶ “Γολγοθᾶ” (Ἰω. ιθ', 17), ὅπου συνετελέσθη τὸ μυστήριον τῆς θείας Οἰκονομίας καὶ ἐσφραγίσθη ἡ καινὴ διαθήκη μετὰ τὸ αἷμα τοῦ Θεανθρώπου, τὸ ὁποῖον ἀπέπλυε ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Ἀρχικῶς, ὁ λόφος τοῦ Γολγοθᾶ συμπεριλαμβάνετο εἰς τὴν νότιον γωνίαν τοῦ ἐσωτερικοῦ αἰθρίου τοῦ συγκροτήματος τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ὅπου εἶχε τοποθετηθεῖ μέγας χρυσοῦς διάλιθος σταυρὸς εἰς ἀνάμνησιν τοῦ κοσμοσωτηρίου γεγονότος. Ὁ σταυρὸς αὐτὸς συμφώνως πρὸς τὰς πηγὰς ἀποτελοῦσε ἀφιέρωμα τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου Β' (420). Κατὰ μαρτυρίαν ὅμως τοῦ ἀνωνύμου προσκυνητοῦ τῆς Πλακεντίας, ὁ σταυρὸς αὐτὸς τὸ 570 ἵστατο εἰς ἀνοικτὸν βράχον καὶ περιβάλλετο ἀπὸ ἀργυρεπίχρυσα κιγκλιδῶματα. Κατὰ τὴν ἀνακαίνισιν τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Μόδεστον, ἐκτίσθη ἐπάνω ἀπὸ τὸν Γολγοθᾶ στέγαστρον διὰ πρώτην φοράν, τὸ ὁποῖον διετηρήθη μέχρι καὶ τὸν 11οναῖώνα, ὁπότε καὶ ὑψώθη τοῖχος εἰς τὴν ἀνατολικὴν του πλευρὰν. Τὴν ἐποχὴν τῶν Σταυροφόρων ἠνοίχθη εἴσοδος πρὸς τὸν νότον, ἡ ὁποία σήμερον ἔχει μετατραπεῖ εἰς παράθυρον. Τότε, διεμορφώθησαν δύο παράλληλα ἐπιμήκη ἀψιδωτὰ παρεκκλήσια μετὰ σταυροθόλια, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ βόρειον ἀνήκει εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους, ἐνῶ τὸ νότιον ἔχει περιέλθει εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Λατίνων.

Ὁ βράχος τοῦ φρικτοῦ Γολγοθᾶ, ὁ ὁποῖος σήμερον ἔχει καλυφθεῖ μετὰ μαρμάρινον ἐπένδυσιν, εὐρίσκεται εἰς τὴν νοτιοανατολικὴν πλευρὰν τοῦ Καθολικοῦ, ἀνατολικῶς τῆς Ἀποκαθλώσεως, καὶ ὑψώνεται τέσσαρα καὶ ἡμισυ περίπου μέτρα ἀπὸ τὸ δάπεδον τοῦ Ναοῦ. Εἰς τὸν χῶρον αὐτὸν ὀδηγοῦν τέσσαρες κλίμακες, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πρώτη εὐρίσκεται ἀνατολικῶς τῆς Ἁγίας Πόρτας, ἡ δευτέρα ἀπὸ τὴν εἴσοδον τῆς νοτίου πλευρᾶς τοῦ Καθολικοῦ, ἡ τρίτη ἀρχίζει ἀπὸ τὸ ἱερὸν Βῆμα τοῦ Καθολικοῦ καὶ ἡ τελευταία ἀπὸ τὰ νοτιοανατολικά δώματα τοῦ συγκροτήματος.

Τὸ Ὁρθόδοξον παρεκκλήσιον διακρίνεται διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν διακόσμησιν καὶ τὴν ἐπιβλητικότητά του. Εἰς τὴν ἀνατολικὴν του πλευρὰν καὶ ὑπὸ τῆς ἁγίας Τραπεζῆς διακρίνεται εἰς τὸν βράχον κυκλικὸν ἄνοιγμα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐστήθη ὁ Σταυρὸς τοῦ μαρτυρίου. Τὸ ἄνοιγμα αὐτὸ καλύπτεται μετὰ ἀσπιδόμορφον ἀργυροῦν δίσκον, ἐπάνω εἰς τὸν ὁποῖον ἔχουν ἀποτυπωθεῖ πέντε σκηναὶ ἀπὸ τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ. Ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὀπὴν ἔχει τοποθετηθεῖ μαρμάρινος ἁγία Τράπεζα μετὰ ἐγγαραγμένην τὴν ἐπιγραφὴν: **ΘΕΟΡΡΥΤΩ ΑΙΜΑΤΙ ΚΕΝΩΘΕΝΤΙ ΔΕΣΠΟΤΑ ΧΡΙΣΤΕ ΕΚ ΤΗΣ ΣΗΣ ΑΧΡΑΝΤΟΥ ΠΛΕΥΡΑΣ ΚΑΙ ΖΩΟΠΟΙΟΥ ΘΥΣΙΑ ΜΕΝ ΠΕΠΑΥΤΑΙ ΕΙΔΩΛΙΚΗ ΠΑΣΑ ΔΕ Η ΓΗ ΣΟΥ ΤΗΣ ΑΙΝΕΣΕΩΣ ΤΗΝ ΘΥΣΙΑΝ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝ.**

Ὅπισθ ἀπὸ τὴν ἁγίαν Τραπεζάν ἔχει τοποθετηθεῖ μέγας σταυρὸς, ἐπάνω εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι προσηλωμένος ὁ Ἐσταυρωμένος, δορυφορούμενος ἀπὸ τὴν θεοτόκον καὶ

τὸν Ἰωάννην. Βορείως τῆς ἁγίας Τραπεζῆς σχηματίζεται κιονοστήρικτος, μετὴν μορφὴν κιβωρίου, Πρόθεσις μετὴν ἐπιγραφὴν: **ΣΩΤΗΡΙΑΝ ΕΙΡΓΑΣΩ ΕΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΓΗΣ ΧΡΙΣΤΕ Ο ΘΕΟΣ ΕΠΙ ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΑΣ ΑΧΡΑΝΤΟΥΣ ΧΕΙΡΑΣ ΕΞΕΤΕΙΝΑΣ.**

Τὸ παρεκκλήσιον τῶν Λατίνων εἶναι, συμφώνως πρὸς τὴν παράδοσιν, ὁ τόπος τῆς προσηλώσεως τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν Σταυρόν. Εἰς τὴν ἀνατολικὴν τοῦ πλευρᾶν ὑψώνεται ἀργυροῦν ἀλτάριον, ὀπίσω ἀπὸ τὸ ὁποῖον ψηφιδωτὴ παράστασις ἐξιστορεῖ τὸ φρικτὸν γεγονός. Μικρότερον ἀλτάριον ὑψώνεται ἐξ ἀριστερῶν τοῦ κεντρικοῦ μετὸ ὀλόγλυφον εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ἣ ὁποία δέχεται τὸ πλήγμα τῆς ρομφαίας, συμφώνως πρὸς τὸ εὐαγγελικὸν χωρίον: “καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ρομφαία” (Λουκ. β', 35).

Εἰς τὴν ἀνατολικὴν πλευρᾶν, ἀνάμεσον τοῦ Ὀρθοδόξου καὶ τοῦ Λατινικοῦ προσκυνήματος, σώζεται ρωγμὴ εἰς τὸν βράχον τοῦ Γολγοθᾶ, ἣ ὁποία συμφώνως πρὸς τὴν παράδοσιν ἐσηματίσθη ἀπὸ τὸν σεισμὸν κατὰ τὴν ὥραν τῆς Σταυρώσεως.